

FYLKESMANNEN I OSLO OG AKERSHUS

Sosial- og familieavdelingen

Barne- og likestillingsdepartementet
Postboks 8036, Dep
0030 Oslo

323.00
1/9-08
200802106-25

Deres ref.: 200802106-
/ELUS
Deres dato: 09.05.2008
Vår ref.: 2008/10897 S-BFS

Saksbehandler:
Hilde Håland
Mary Jonassen

Dato:
26.08.2008

HØRINGSUTTALELSE - BARNELOVUTVALGETS FORSLAG TIL ENDRINGER I BARNELOVEN

Det vises til departementets høringsbrev av 09.05.08 om Barnelovsutvalgets forslag til endringer i barneloven. Fylkesmannen i Oslo og Akershus har gjennomgått Barnelovutvalgets utredning, NOU 2008:9 - Med barnet i fokus, og har følgende kommentarer til utvalgets forslag til endringer:

Kapittel 6 – Barnets beste

Vi slutter oss til utvalgets konklusjon om at begrepet ikke bør defineres nærmere i loven. Vi er i likhet med utvalget opptatt av at begrepet ikke er statisk, men kontinuerlig har vært, og fortsatt vil være under utvikling, herunder påvirket av samfunnsendringer. Begrepet er så sammensatt, og har et så sterkt psykologisk aspekt, at en nærmere utdyping av hvilke momenter som skal tillegges vekt i en konkret sak dermed lett kan gå på bekostning av en helhetsvurdering av hva som er barnets beste i saken. Hensynet til forutberegnelighet kan etter vår vurdering ikke prioriteres på bekostning av dette.

Kapittel 7 – Foreldreansvaret

Felles foreldreansvar?

Fylkesmannen støtter utvalgets flertall i at dagens regler bør opprettholdes. Forslaget støttes til tross for at vi ser at det å fjerne morspresumpsjonen vil kunne være et viktig signal om betydningen av et likeverdig foreldreskap. Et automatisk felles foreldreansvar vil, slik vi ser det, i en ikke ubetydelig andel av de aktuelle sakene kunne medføre betydelige belastninger for barnets mor. Vi mener det er en smidigere løsning at far i disse tilfellene tar kontakt med mor dersom han ønsker å ta del i foreldreansvaret. Er foreldrene enige om felles foreldreansvar, kan dette lett avtales mellom dem og registreres i folkeregisteret. I de tilfellene det er uenighet mener vi det er en smidigere løsning at far må ta rettslige skritt for å få del i foreldreansvaret, enn at mor må utvise aktivitet for å få foreldreansvaret alene. For en far som retten vurderer som egnet vil dette som oftest være uproblematisk. Under hensynvisning til ovennevnte tror vi en regel om automatisk felles foreldreansvar vil virke prosessdrivende.

Fylkesmannen vil presisere at vi vurderer at det å inneha del i foreldreansvaret i de fleste tilfeller ikke er avgjørende i forhold til hvilken kontakt far og barnet har. Hvilken omsorg en

far har for barnet sitt har med tilknytning til barnet å gjøre, og vil sjelden avhenge av om han formelt er oppført som innehaver av foreldreansvaret. Foreldre kan sikres god kontakt med barnet ved samvær uten å ha felles foreldreansvar.

I tillegg vil vi bemerke at dersom bostedskompetansen blir lagt inn under foreldreansvaret vil et automatisk felles foreldreansvar kunne by på ytterligere urimelige hindringer for en mor i mange tilfeller, jf. kommentarene til kap. 8 – Bostedskompetansen.

Helsehjelp:

Fylkesmannen slutter seg til utvalgets forslag til endring i reglene om helsehjelp til barnet. Fylkesmannen anser det som svært viktig at regelverket sikrer barn nødvendig og hensiktsmessig helsehjelp. Vi er av den oppfatning at det i denne anledning er nødvendig med en endring i gjeldende rett slik at det er tilstrekkelig at bare én forelder, uavhengig av hvem, samtykker når helsehjelp fremstår som nødvendig.

Fylkesmannen vil bemerke at vi gjennom vår kjennskap til barnevernfeltet har erfaring som tilsier at problemstillingen i en ikke ubetydelig del barnevernsaker er svært aktuell. Barneverntjenesten kan være svært bekymret for et barns fysiske og/eller psykiske helse, og dele denne bekymringen med en av barnets foreldre og helsepersonell. Forelderen, helsepersonell og barneverntjenesten kan være enig i at barnet bør få oppfølging, mens den andre forelder av ulik grunn motsetter seg dette. Vi vil i denne sammenheng presisere at det like gjerne kan være bostedsforelderen som samværsforelderen som motsetter seg helsehjelp. (Problemstillingen knytter seg til barnevernsaker der barneverntjenesten ikke har overtatt omsorgen for barnet jf. pasientrettighetsloven § 4-4. Tilfeller der helsehjelp kan gis ut fra nødrettsbetraktninger faller også utenfor.) Fylkesmannen er enig i at domstolen bør ha kompetanse til å overprøve spørsmålet fra den som motsetter seg behandlingen.

Kapittel 8 – Bostedskompetansen

Fylkesmannen støtter utvalgets første mindretall som foreslår at adgangen til å beslutte innenlands flytting med barnet blir liggende hos bostedsforelderen, men slik at det oppstilles en varslingsplikt. Fylkesmannen anser det svært viktig at den andre forelderen får mulighet til å ta flyttespørsmålet opp i mekling, og eventuelt også bringe det inn til rettslig avgjørelse, før flyttingen er gjennomført. Fylkesmannen er av den oppfatning at flertallets forslag om at beslutningsmyndigheten tilknyttet innenlandsflytting skal ligge under foreldreansvaret vil innebære en urimelig innskrenkning av handlefriheten til bostedsforelderen, og at en slik innskrenkning i mange tilfeller heller ikke vil gagne barnet. Fylkesmannen antar at i de fleste tilfeller der bostedsforelder velger å flytte vil dette ha en saklig grunn, og at en bostedsforelder kun unntaksvis vil flytte hvis barnet har et forhold til samværsforelder som vil stå i fare for å bli vesentlig forringet ved flytting. Det at spørsmålet kan bringes inn til avgjørelse for domstolene vil slik vi ser det ivareta barnets rettigheter i tilstrekkelig grad.

Kapittel 9 – Samvær

Fylkesmannen slutter seg til utvalgets flertall om å beholde legaldefinisjonen “vanlig samværsrett” med den utvidelse som er foreslått i høringen. Utvidelsen vurderer vi i likhet med utvalget som viktig fordi samværet da også vil inkludere hverdagskontakt med barnet. Vi er enig med utvalget i at en legaldefinisjon kan bidra til at samværs spørsmål løses utenomrettslig, samt at det i mange tilfeller kan sikre barnet mer kontakt med sin samværsforelder enn det det ville hatt uten en slik legaldefinisjon.

Legaldefinisjonen “vanlig samværsrett” er et viktig utgangspunkt for foreldre som er usikker på hva slags samværsavtale de kan enes om.

Samvær under tilsyn

Fylkesmannen støtter fullt ut utvalgets vurdering og konklusjon.

Samværsplikt

Fylkesmannen støtter utvalget i at det ikke vil være hensiktsmessig for barnet å oppstille en samværsplikt.

Kapittel 10 – Delt bosted

Fylkesmannen støtter utvalgets flertall i forslaget om at domstolene skal gis adgang til å kunne idømme delt bosted hvis det vurderes å være til barnets beste. Vi er av den oppfatning at selv om foreldrene i utgangspunktet er uenige i spørsmålet om hvor barnet skal bo, vil en stor andel foreldre være i stand til å legge konflikten bak seg til beste for barnet når rettsapparatet har avgjort saken. Hvis retten i den enkelte sak vurderer at de står overfor foreldre som vil kunne klare å samarbeide, og andre momenter også taler for at det vil være til barnets beste med delt bosted, mener vi at domstolene bør ha anledning til å idømme dette.

Kapittel 11 – Tvangsfullbyrdelse

Fylkesmannen støtter under tvil utvalget i deres forslag om at fysisk avhenting bør være tilgjengelig som tvangsmiddel ved gjennomføring av avgjørelser om samvær. Bakgrunnen for støtten er de svært uheldige konsekvenser det kan ha for et barn dersom sabotasje av samvær fra bostedsforelderens side medfører at barnet blir frarøvet kontakt over lang tid med samværsforelderens. Særlig forslaget preventive karakter anser vi som viktig.

Fysisk avhenting av barn ved samvær bør av hensyn til barnet kun anvendes i helt spesielle tilfeller, herunder kun i de tilfeller der en slik løsning vurderes å være til barnets beste. Dersom saken er fastlåst vil det være behov for en ny realitetsbehandling av samværsspørsmålet, fast bosted og foreldreansvar. Vi vurderer på bakgrunn av ovennevnte at spørsmålet om tvangsfullbyrdelse av samvær kun vil være aktuelt i et fåtall saker.

Fylkesmannen anser det som viktig i vurderingen av hvorvidt avhenting bør være tilgjengelig som tvangsmiddel at en bostedsforelder som mener det er skadelig for barnet å ha samvær vil ha tid til få domstolenes avgjørelse i saken, før eventuell tvangsfullbyrdelse skjer.

Kapittel 12 – Sakskostnader i barnefordelingssaker

Fylkesmannen slutter seg til utvalgets forslag om en særbestemmelse i barneloven om sakskostnader i barnefordelingssaker med delte kostnader som hovedregel.

Med hilsen

Gerd Reinsvollsvveen
avdelingsdirektør

Anne-Christine Kjos
fung. seksjonssjef

Godkjent og ekspedert i papirform uten underskrift.